OGLASAJTE V NAJBOLJŠEM SLOVENSKEM ČASOPISU
★
Izvršujemo vsakovrstine tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN THE BEST SLOVENE NEWSPAPER
★
Commercial Printing of All Kinds

VOL. XXXV.—LETO XXXV. CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (ČETRTEK), MAY 8, 1952 ŠTEVILKA (NUMBER) 93

Novi grobovi

CATHERINE KRNC

Po daljšem bolehanju je preminila na svojem domu Catherine Krnc, rojena Osbolt, stara 66 let. Stanovala je na 1081 E. 66 St. Rojena je bila blizu Ljubljane, odkoder je prišla v Ameriko pred 48 leti. Bila je članica podružnice št. 25 SŽZ.

Tukaj zapušča dva sinova, Josepha v Ashtabula, Ohio, in Aloysiusa, dve hčeri, Mrs. Ann Mack in Mrs. Rose Schoff, obe v Willoughby, Ohio, šest vnukov, brata Philipa in več sorodnikov. Soprog Joseph je umrl leta 1947, hči Mrs. Caroline Vild pa lansko leto. Pogreb se vrši v soboto zjutraj ob 10.30 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Žele in sinovi, 6502 St. Clair Ave., v cerkev sv. Vida ob 11. uri ter nato na pokopališče Calvary.

*

JOHN BRODNIK

Po dolgotrajni bolezni je preminil v Women's bolnišnici poznani John Brodnik, star 77 let, stanujoč na 15704 Trafalgar Ave. Doma je bil iz vasi Rob, fara Velike Lašče na Dolenjskem, kjer zapušča več sorodnikov. V Ameriki se je nahajal 46 let in je bil član društva sv. Jožefa, št. 169 KSKJ ter podružnice št. 2 SŽZ. Zadnjih 15 let je bil v penziji, preje pa je delal 30 let pri New York Central železnici.

Tukaj zapušča tri sinove: Johna ml., Josepha in Louisa, hčer Frances, pet vnukov, brata Štefana in več sorodnikov. Žena Frances je umrla leta 1945, sin Stanley pa je zgubil svoje življenje 1945 v drugi svetovni vojni. Pogreb se vrši v soboto zjutraj ob 8.15 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Žele in sinovi, 458 E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzete ob 9. uri ter nato na pokopališče Calvary.

*

ROSE VALENČIČ

Dodatno k poročilu o smrti Rose Valenčič so poroča, da je bila pokojnica doma iz vasi Loka pri Mengšu na Gorenjskem, odkoder je prišla v Ameriko pred 29 leti. Poleg drugih žalujočih ostalih zapušča v stari domovini tudi brata in dve pol-sestri. Bila je članica društva Napredek, št. 132 ABZ in društva Slovenski dom, št. 6 SDZ.

*

Žalostna vest

Mrs. Angela Žibert iz 1004 E. 72 St. je prejela iz stare domovine žalostno vest, da je v vasi Veliko Mraševo, pošta Cerklje ob Krki umrl njen svak Frank Žibert, ki je dočakal visoko starost 87 let. Tam zapušča tri sinove in dve hčeri ter več drugih sorodnikov, tu v Ameriki pa svakinjo.

Ni več kontrole pri nakupu na odplačila

WASHINGTON, 7. maja—Federalna vlada je objavila, da je odpadla javna kontrola pri kupčijah s avtomobili, pohištvom, radijskimi in televizijskimi aparati in drugimi predmeti. Vlada trdi, da se ni bati nadaljevanja inflacije.

Stvar prodajalca in kupca je, kako se zmenita glede plačila v gotovini in glede plačevanja ostanka v posameznih obrokih, koliko obrokov in kako visoki naj so ti obroki.

Nemčija v sestavu Zapada; nove važne vzajemne pogodbe

PARIZ, 7. maja—Države članice severno Atlantskega pakta so odobrile dogovor, da bodo branile zapadno Nemčijo potem ko bo sestavljena skupna zapadno evropska armada. Na dogovor, da gredo te države zapadni Nemčiji na pomoč, če bi bila napadena, se je zapadna Nemčija zavezala, da gre na pomoč vsaki državi člani N.A.T.O., če bi bila ta napadena.

Zapadna evropska armada se bo uradno imenovala "Evropska obrambena skupnost."

Zapadna Nemčija je pred časom sklenila tudi z Veliko Britanijo medsebojno obrambeno pogodbo, s katero se obe državi obvezujeta, da v slučaju napada na prvo ali drugo, imata obe dati oborožene sile obrambi na razpolago.

Ti dalekosežni sklepi in dogovori so uvod v posebno mirovno pogodbo, ki bo formalno podpisana okrog 20. maja v Bonnu v Nemčiji med zapadno Nemčijo ter Ameriko, Veliko Britanijo in Francijo.

*

NEMCI NAJ ENAKO PLAČAJO ZA HITLERJA

BONN, Nemčija, 7. maja — Nemška spodnja zbornica je sprejela program, po katerem naj vsi Nemci sodelujejo pri popravilu škode, ki jo je Nemcem prizadejal Hitlerjev režim. Nekateri Nemci so bili po vojni na katerekoli način direktno prizadeti, predvsem z bombardiranjem in izgubo življenj, dočim je drugim Nemcem ta usoda prizanesla. Nemci naj zberejo $15,000,000,000, s katerim zneskom se bo pomagalo spraviti na noge tiste, ki so v zadnji vojni v notranjosti Nemčije vse izgubili. Omenjeni program ni novega datuma in so bili podobni programi iznešeni že po prvi svetovni vojni, vendar niso bili realizirani. Tudi kmalu po drugi svetovni vojni so bili stavljeni slični predlogi, ki pa niso dobili konkretne akcije. Program bo, kar je povsem razumljivo, predmet ostre debate, in se pričakujejo razna dopolnila ter je splošna debata o tem programu določena za teden dni. Toda spodnja zbornica je program v principu že odobrila.

Vzhodna Nemčija bo oborožena

BERLIN, 7. maja — komunistični voditelji vzhodne Nemčije so potrdili Stalinu, da se bo vzhodna Nemčija oborožila, da bo lahko branila sovjetsko zono Nemčije v slučaju kakega napada.

Kennan v Moskvi

MOSKVA, 7. maja—Ameriški poslanik v Moskvi, George Kennan, je prevzel svoje posle. Spričo govoric, da bi imel kot posebni poznavalec ruskih razmer posebno nalogo v Moskvi, je dejal, da je on navadni redni poslanik, ki bo vršil redne diplomatske posle. Pred prihodom v Moskvo se je ustavil v Anglij in Franciji in se razgovarjal z domačimi in britanskimi oziroma francoskimi predstavniki o sovjetski politiki do Nemčije.

84 LET STARI TROJČKI

MARLBORO, Mass., 7. maja —V tem mestu živijo tri sestre —trojčki in to Mrs. McDonald, Mrs. Daniels in Mrs. Murphy. Sestre so dosegle starost 84 let in se trdi o njih, da so najstarejši trojčki na svetu. Vkljub visoki starosti, so sestre čile in zdrave in često potujejo.

Redna seja

Jutri zvečer ob 7.30 uri se vrši redna seja društva Svoboda, št. 748 SNPJ v navadnih prostorih Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd. Po seji se vrši zabava v počast materam za Materinski dan. Članice so vabljene, da se udeleže v polnem številu.

Stavka v industriji gasolina se že čuti

DENVER, 7. maja—Teden dni trajajoča stavka 90,000 delavcev v ameriški industriji petroleja kaže na dalekosežne posledice. Kapaciteta v refinerijah za proizvodnjo gasolina se je znižala za tretjino. Vojaške letalske vaje so se okrnile. Ameriško poveljstvo v Nemčiji čuti občutno pomanjkanje gasolina. Vlada je odredila 30% zmanjšanje dobav gasolina za privatne in trgovske polete.

V stakvo je posegel urad za stabilizacijo mezd in je pozval delavstvo v industriji petroleja, naj se vrne na delo, oziroma, da obnovi pogajanja za novo mezdno pogodbo. V to svrho je Feinsinger kot načelnik urada za stabilizacijo mezd sklical skupno konferenco delodajalcev in delavcev za torek 13. maja.

Unije C.I.O. in A.F.L. zahtevajo za delavstvo v petrolejski industriji 25 centov več na uro ter 6 oziroma 12 centov povišanja na uro za tiste, ki delajo ponoči oziroma v zgodnjih jutranjih urah.

Feinsinger je zahteval, da se da takoj odgovor, ali se zastopniki udeležijo konference ali ne. Odgovor od obeh strani je bil pozitiven.

V Ameriki so v 43 državah omejili vojaške polete oziroma dobavo gasolina privatnikom na splošno. Brez omejitev so še države Washington, Oregon, California, Nevada in Arizona.

Zastopstvo Standard-Sohio javlja, da znašajo zaloge za kaka dva tedna in to vkljub temu, da so stavkujoči piketirali tudi refinerijo številka dve.

Posamezne družbe se pogajajo ločeno in stavljajo ločeno svoje ponudbe, bodisi za povišek 4.2% s povratno močjo od 1. januarja, oziroma 7.5% kar bi pomenilo okoli 15 centov več na uro. Tudi se govori, da če bi stavka ne prenehala, bo vojaštvo zahtevalo od predsednika Trumana, da imenuje komisijo, ki naj sestavi poročilo o dejanskem stanju, nato pa uporabi določila Taft-Hartleyevega zakona, da se stavka odloži za 80 dni.

TRUMAN—NOBENE KONCESIJE VEČ

Delavstvo je zavrnilo poziv urada za stabilizacijo mezd, da se delavci nemudoma vrnejo na delo.

Iz raznih držav in mest kakor na primer iz Chicage se poroča, da bodo zaloge plina trajale le nekaj dni. Isti položaj je na primer v Indianapolisu.

ŽENSKE SE ZANIMAJO ZA VOLITVE

Na novemberske volitve bi lahko šlo 51,000,000 moških in 49,000,000 žensk.

Ameriške žene so dobile volilno pravico leta 1920 in to z 19. dopolnilom k ameriški ustavi.

V primerjavi z udeležbo pri že izvršenih predsedniških volitvah in kakor jo napovedujejo ženske za udeležbo pri novemberskih letošnjih volitvah, se pokaže:

Pri volitvah leta 1944 se je le 30% volilk izrazilo za to, da jih volitve zanimajo.

Leta 1948 je ta odstotek narastel že na 34%. Za letošnje novemberske volitve pa se je 40% volilk izjavilo, da jih volitve interesirajo, torej se jih bodo udeležile.

Kratek pregled volitev

V torek so republikanci v Ohiju izvolili 56 delegatov za predsedniško konvencijo, ki so vezani, da volijo za senatorja Roberta A. Tafta. Njegovega brata Charlesa pa so nominirali za governerja, ki bo v novembru stal v boju proti governerju Lauschetu, ki je bil nominiran od demokratov brez opozicije.

Za zveznega senatorja države Ohio so demokratje z veliko večino nominirali Mike DiSalleja, ki je z lahkoto podrl Carneyja iz Clevelanda in dva druga tekmeca. Republikanci so zopet nominirali senatorja Brickerja, ki ni imel tekmeca.

Najbolj značilna stran v demokratskih primarnih volitvah je bilo dejstvo, da je senator Kefauver, ki je bil v državi Ohic skoro brez organizacije, dobil nič manj kot 31 delegatov za predsedniško konvencijo v juliju. Njegov tekmec, bivši senator Bulkley, ki je bil postavljen od uradne mašine zgolj zato, da se prepreči razčiščenje stanja za katerega koli resnega kandidata za predsedništvo, je ostal daleč zadaj.

V 20. kongresnem okrožju je bil od demokratov nominiran sedanji kongresnik Michael Feighan z absolutno večino glasov. Njegov najbližji tekmec je bil Edward Pucel. Skoro popolne številke iz tega okrožja kažejo sledeče stanje glasov: Feighan 17,816, Pucel 7,104, Boyd 2,507, Gallagher 2,046, Kelley 1,989, Gornick 1,302.

Na splošno se je pokazalo, da je bila republikanska udeležba pri volitvah večja od demokratske, iz česar pa ni nujno sklepati, da bo isto razmerje v novembru. Boj v republikanskih vrstah je bil bolj vroč, zlasti za governersko nominacijo, kar je pojasnilo za večji odziv.

V ostalih nominacijskih bitkah niso primarne volitve prinesle nobenih večjih sprememb ali presenečenj.

VKLENJEN—V VODO—V SMRT

COVINGTON, Ky., 7. maja—Obsojenca Roberta Clarka je vodila jetniška straža iz bolnice, kjer se je Clark nahajal na zdravljenju ran, ki si jih je v zaporu sam prizadejal. Medpotoma, četudi je bil Clark vklenjen, je skočil iz avtomobila in drvel proti reki Ohio. Straža je streljala za njim, toda ni bil zadet, a ko je vklenjen skočil v reko, je nekaj korakov zaplaval in—utonil.

Na kocki je vojna ali mir na Koreji; zavezniki ne morejo več popuščati

GENERAL RIDWAY JE KONČNO POJASNIL VES POLOŽAJ

TOKIO, 7. maja—"V predlogu, da naj obe delegaciji v plenumu odločita ali je premirje na Koreji možno ali ne, so bile vsebovane vse bistvene točke zavezniških pogojev, da pride do premirja. Od teh točk zavezniki ne morejo in ne bodo odstopili," pravi general Ridgway v poročilu, v katerem pojasnjuje trenotno stanje na Koreji.

Razgovori obeh delegacij so bili zadnje dni strogo tajni in niso bila izdana o teh konferencah nobena javna poročila.

Skrajni zavezniški pogoji premirja, od katerih po zatrdilu generala Ridgwaya ni mogoče več odstopiti in o katerih so se vršile tajne razprave, so po tem poročilu bili sledeči:

Zavezniki imajo 169,000 vojnih ujetnikov, od katerih se je le 70,000 izjavilo, da se želijo vrniti v severno Korejo ali na Kitajsko. Drugi so vrnitev na katerekoli način, naj bi že bila prisiljena ali prostovoljna, odklonili.

(Na drugi strani imajo komunisti, kakor so ti izkazali, 3,144 ameriških in 8,415 drugih vojnih ujetnikov, od katerega števila odpade 1,250 na razne evropske države, ki se bojujejo na Koreji, ostanek pa na južne Korejce. Večjega števila "vojnih ujetnikov" komunisti niso hoteli priznati in tudi ne povedati, kaj je z usodo tisočev južnih Korejcev-nevojakov, ki so jih komunisti odgnali.)

Drugi zavezniški pogoj, ki se je obravnaval na tajnih sejah, je bil: Zavezniki ne bodo nadzirali zgradnje letališč v severni Koreji, če pristanejo komunisti na predlog, da se vrši izmenjava vojnih ujetnikov prostovoljno.

Tretji predlog zaveznikov je bil ta, da naj tvorijo bodočo komisijo, ki bo nadzorovala premirje na Koreji, le zastopniki štirih držav. Zavezniki so od svoje strani predlagali Švedsko in Švico, priznali pa bi na komunistični strani zastopnike Češkoslovaške in Poljske, ne pa zastopnikov Sovjetske zveze.

"Svet naj ve, kakšen je položaj!"

"Vse države na svetu morajo razumeti, da so gornji predlogi skrajna točka, do katere more iti vrhovno poveljstvo Združenih narodov in da se ti pogoji bistveno ne morejo spremeniti. Ti pogoji se morajo kot celota od strani komunistov ali sprejeti, ali pa odkloniti. Zavezniki ne morejo in tudi ne bodo nadalje popuščali. Odgovornost tako za mir, kakor tudi za vojno na Koreji pade na komunistične voditelje," pravi general Ridgway.

Poročilo generala Ridgwaya dalje navaja datume in trajanja posameznih skupnih konferenc in ugotavlja, da so se zadnji sestanki vršili le za kratek čas.

Komunisti očividno ne želijo premirja na Koreji. Tajna pogajanja so se spremenila v javna. Na prvem sestanku obeh delegacij je prevladoval vtis, da pride v kratkem do prekinitev nadaljnjih pogajanj. Ena in druga stranka sta trdili, da ni uspelo priti do kakega sporazuma oziroma, da ni nobenih uspehov.

Pojavila se je možnost, da naj bi se seje odložile na nedoločen čas—zopet, da bi imela vsaka od delegacij dovolj časa na razpolago, da sestavi nove predloge.

Izjava generala Van Fleeta

Ameriški general Van Fleet, ki poveljuje osmi ameriški armadi in zavezniški kopni vojski, je dejal, da je od svoje strani prepričan, da komunisti nočejo premirja na Koreji. Toda njegove čete bodo komuniste porazile, če bodo začele s kako ofenzivo oziroma jih bodo pregnale.

Izpraševanje vojnih ujetnikov

Združeni narodi so poslali v taborišča, kjer se nahajajo komunistični vojni ujetniki, kakih 200 zastopnikov, ki so jih posamično izpraševali. Če je ujetnik rekel na vprašanje ali se hoče vrniti, "da," so ga pustili pri miru in beležili njegovo pripravljenost. Če je ujetnik odgovoril negativno, so mu zastopniki stavili nadaljnja vprašanja in mu predočili možnost kot na primer: Ali veste, da stavljate s tem v nevarnost tudi vašo družino doma, katere najbrže ne boste nikoli več videli? Ali ste pomislili na to, da ne boste šli več domov, ali ste pomislili na svojo bodočnost? Kaj bi napravili, če bi vas prisilno kdo hotel vrniti? Na ta vprašanja so dobili zastopniki še nadaljna zatrdila, da bodo ti ujetniki, ki se ne marajo vrniti, raje sami sebe pobili oziroma da bodo pobegnili.

*

"Pojdite domov v Moskvo!"

TOKIO, 7. maja — Japonsko zunanje ministrstvo je podalo uradno izjavo, da japonska vlada smatra nadaljne bivanje ruskih zastopnikov na Japonskem kot brez zakonske podlage in da računa s tem, da bodo ti zastopniki čim preje odpotovali nazaj v Moskvo. Vendar pa japonska vlada za enkrat ni napravila nobenih korakov, da bi to rusko misijo s silo izgnala iz Japonske.

Sovjetska zveza mirovne pogodbe z Japonsko v San Franciscu ni podpisala. Formalno je Sovjetska zveza z Japonsko še vedno v vojnem stanju. Na Japonskem je obstojal "Zavezniški svet," katerega članica je bila tudi Rusija. Čim pa je Japonska postala popolnoma samostojna, je imenovani "Zavezniški svet" avtomatično prenehal obstojati in je razpadel. S tem pa Sovjetska zveza nima nobene pravne oblike, katera bi ji dovoljevala, da ima kako misijo na Japonskem.

Kakor znano, je tako Sovjetska zveza, kakor tudi komunistična Kitajska označila uveljavljanje mirovne pogodbe z Japonsko in japonsko neodvisnost, ki je sledila tej pogodbi za—vojno na Daljnem vzhodu. Japonska od svoje strani ni namignila, da se hoče pogajati separatno bodisi s Sovjetsko zvezo ali komunistično Kitajsko. Obratno pa je sklenila poseben dogovor s Čiang Kajšekom in se v tem dogovoru odrekla vsem pravicam do Formoze in nekaterih drugih otokov.

WASHINGTON, 7. maja — Predsednik Truman je v svojstvu ameriškega predsednika uradno poudaril, da se premirje na Koreji ne bo kupilo s tem, da bi se nasprotnemu taboru izročili ljudje v pokolj ali v suženjstvo. Truman je naglasil, da na Koreji ni nadaljnih koncesij, da pa njegova izjava, oziroma izjave ostalih zastopnikov na zavezniški strani ne pomenijo ultimatuma.

Kaj napovedujejo v televiziji

Te dni so imele razne televizijske družbe svoje občne zbore, na katerih so podale poročila o položaju na trgu.

Iz enega teh poročil se posname, da bo leta 1957—40,000,000 televizijskih aparatov po ameriških domovih in raznih lokalih. Trenotno se poslužuje televizijskih lastnikov, pred novembrskimi volitvami pa jih bo postavljenih 1,000,000 več.

Politične konvencije, ki bodo julija 1952 v Chicagu določile predsedniške kandidate, bodo prenašale televizijske postaje in bo prenos opazovalo kakih 70,000 Amerikancev. Praktično bodo televizijske postaje zajele skoro vsakega ameriškega volilca. Televizija bo v prihodnjih petih letih postala v Zedinjenih državah splošna last, v internacionalnem svetu pa bo ista razvila ogromen napredek.

Laboristi v Angliji zmagujejo

LONDON, 7. maja—V Veliki Britaniji se vršijo ta teden razne občinske in krajevne volitve, katerih se udeležuje 20,000,000 Britancev. Gre za 8,612 občinskih in samoupravnih odborov.

Laboristi navajajo, da so dobili do sedaj 104 nove sedeže, izgubili pa 14, torej da so dobili 90 novih sedežev na splošno.

Konservativci navajajo od svoje strani, da so laboristi pridobili 82 novih sedežev, 14 pa izgubili, dočim so konservativci dobili 13 novih, 62 sedežev pa izgubili.

Pred kratkim so se vršile pomembne občinske volitve v Londonu, kjer so v tem velikem središču sveta in predmestjih odnesli zmago tudi laboristi.

TO SE DOGAJA V INDIJI

KARACHI, Pakistan, 7. maja —Odkar je severni Pakistan, kakor se imenuje muslimanski del Indije, postal samostojni angleški dominijon, se še ni dogodil slučaj, s kakršnim ima opravka preiskovalna sodna oblast te dni. Dva in petdeset-letna Junagadh, žena velikega kneza Junagadh, je bila aretirana pod obtožbo, da je umorila svojo 13 let staro služkinjo. Junagadh je znana kot ena najbogatejših žena na svetu, po svojem položaju kot žena velikega kneza pa ena najodličnejših žena pakistanske družbe. Zgodovina Pakistana, tako se trdi, ne pozna slučaja, da bi bila kaka oseba iz teh krogov aretirana radi tako gnusnega zločina.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HEnderson 1-5311 — HEnderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) $8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) $10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

ROOSEVELT-TRUMAN

(3)

Trenotno živimo v času, ko soupadajo razne primarne volitve in ko poteka doba delavnih pogodb po ameriških tovarnah. Ameriški Slovenci imajo priliko z lastnimi očmi opazovati, kako srdita je borba za nove delavne pogodbe, ki naj odgovarjajo sedanjim potrebam in zadostijo upravičenim delavskim zahtevam. Ne gre samo za velika kapitalistična podjetja kot je na primer ameriška industrija jekla, ali pa proizvodnja petroleja v vseh njegovih oblikah. Medtem ko si velike industrije lahko privoščijo, da selijo svoje obrate na Jug Amerike oziroma v kraje, kjer upajo dobiti cenejšo delavno moč, se manjša podjetja, rekli bi embrijo v industriji, poslužujejo drugih metod; toda veliki in mali so si edini v tem, da bijejo po delavcu in po njegovem zastopstvu—po delavskih unijah. Postavljajo na vse načine komplicirane načine plačevanja, vstavljajo v plačilni sistem razne nesocialne bonuse, stavijo pogoje višine mezd z višino produkcije, ki je zopet v zvezi z bonusom, a delavcu ne dajo prilike, da bi dvignil produkcijo in s tem bonus, ker ni materiala na razpolago, v resnici pa je skrit. Vsem kapitalističnim podjetjem so unije trn v peti. Na strani kapitala je republikanska stranka, njen glavni zagovornik pa je—Robert Taft. Njegov Taft-Hartleyev zakon pomeni boj unijam in suženjstvo delavca.

Pri sprovajanju "New Deala" je imel pokojni Franklin Roosevelt stalno borbo s sodišči. Pri tem, ko hoče zadostiti upravičenim delavskim zahtevam, ima stalno borbo s sodišči sedanji predsednik Harry Truman. Roosevelt ni odnehal, Harry Truman ne odneha. Demokratski kandidati kot Kefauver ali pa Harriman v bistvu soglašajo, da preko unij v Ameriki ne moremo iti, ameriškemu delavcu je dati možnost sodelovanja pri skupni javni upravi. V haterih vrstah so torej prijatelji slovenskega delavnega človeka?

Tudi doba Harrya Trumana je nam vsem skupaj še preveč neposredna, da bi jo mogli pravilno oceniti. Toda dejstvo je, da se v politično naučnih knjigah, ki pišejo mirno in brez izpadov vsakodnevne politike, najdejo stavki, "da je predsednik Truman modro in koristno odločil za Ameriko," pa najsi je šlo za velika vprašanja zunanje politike, ali pa za odločitve dalekosežnih pomenov v notranji ameriški politiki. Ocenjujoč postopanje demokratske stranke in predsednika Trumana samo v vprašanju mezdnega gibanja jeklarjev pridemo do neizpodbitnega dokaza, da predsednik Truman razume potrebe ameriškega delavstva, in da je demokratska stranka v praktičnih vprašanjih delavska zagovornica, da pa so republikanci, bodisi izrazito, odprto ali prikrito, proti delavskim pravicam. Nobene delavska unija se ni izrekla za kakega vidnega republikanskega kandidata in vsaka delavska unija, najsi bo A.F.L. ali C.I.O., naj gre za Lewisove rudarje ali pa za razne železničarske bratovščine, kar vse predstavlja preko 15,000,000 ameriškega organiziranega delavstva, zahteva, da se ukine zloglasni Taft-Hartleyev zakon!

Slovenci v Ameriki bodo spoznali na lahek način temeljno razliko med republikanci in demokrati. Videli bodo na prvi pogled, da nastopajo republikanci kot predstavniki tiste Amerike, ki naj bo v svojem bistvu izključno anglosaksonska, ta rasa gospodujoča, vsi novi priseljenci, ki so se vseljevali v stoletjih, pa le klasa drugega razreda. Tudi duhovno so s časom zadaj. Republikanska stranka ima sicer za svojega ustanovitelja Abrahama Lincolna, ki se gotovo danes v grobu obrača, ko opazuje, kaj je nastalo s stranko, katero je on poklical v življenje.

Slovenci bodo na lahek način, kot smo že povdarili, sprevideli, da je želje novonaseljencev zajela in sprejela v svoja jadra demokratična v pravem pomenu besede vzeto demokratska stranka. Zato je nesporno demokratski na primer Cleveland, enako pa tudi Chicago.

Končno je v politiki treba neke hrbtenice! Ko so bile lansko leto volitve za senat, se je neki slovenski časopis javno potegoval za republikanca Roberta Tafta! To vkljub temu, da se ne more reči, da bi bil socialni položaj Slovencev nasplošno bogvekaj različen! V takih velevažnih vprašanjih, ko državljan izvršuje svojo najvažnejšo državljansko dolžnost, da voli, ne more biti kakega osebnega, marveč merodajno je le skupno naše vprašanje. Po zadržanju Slovencev v Ameriki ob priliki volitev pa nas sodi, kar je zopet izven dvoma, tudi ostala ameriška družba, v koliko smo resnično politično zreli. L.Č.

Urednikova posta

Poslovilni večer

CLEVELAND, Ohio — V počast načelnika jugoslovanske delegacije pri Združenih narodih v New Yorku, dr. Aleša Beblerja in gospe soproge, se vrši poslovilni večer v Slovenskem narodnem domu, 6417 St. Clair Ave., v petek ob 8. uri zvečer.

Poslovilni večer prirejajo SANSove podružnice v Clevelandu. Kaj in kdo je dr. Aleš Bebler, je bilo že mnogo napisanega. Je svetovno znan po svojem odličnem delu, ne samo v prid svoje rojstne domovine, pač pa vseh malih narodov.

Častno je zastopal svojo rojstno domovino Jugoslavijo, tako da smo lahko ponosni na njega tudi ameriški državljani slovenskega porekla. Brez razlike političnega ali verskega prepričanja, moramo priznati, da je dr. Aleš Bebler nam bil v ponos in čast kot zastopnik Jugoslavije. Zato mu tudi mi pokažimo, da cenimo njegovo častno završeno delo in mu pred odhodom v domovino prožimo prijateljsko roko, želeč mu obilo sreče in plodonosnega dela tudi v bodoče, za procvit in boljše odnošaje med narodi.

V petek večer se vabi vse v Slovenski narodni dom v krog zavednih Slovencev, da se prijateljsko poslovimo od dr. Aleš Beblerja in gospe soproge.

John Pollock.

Vabilo na sejo društva Kras št. 8 SDZ

CLEVELAND, Ohio — Članstvo društva Kras, št. 8 SDZ vabim, da se gotovo udeleži redne mesečne seje, katera se vrši v nedeljo, 11. maja v navadnih prostorih Slovenskega doma na Holmes Ave. Pričetek ob 1.30 uri popoldne. Glavna točka te seje je, da se pripravi program za našo 40-letnico obstoja društva, katera se vrši 15. novembra t. l.

Ker je ta seja važna in se tiče vsega našega članstva, upam in želim, da vsak član, ki čuti kaj dolžnosti in mu je kaj za v korist do svojega društva, se bo te seje udeležil.

Bratski pozdrav in na svidenje.

Predsednik.

DUHOVNIK NAJ NE KADI

V San Franciscu je zborovala protestantovska sekta metodistov ter še nadalje odobrila, da morajo tisti, ki želijo vršiti poklic duhovnika ali pridigarja, dokazati, da so "posvečeni čistosti življenja duhovno in telesno" in—da ne kadijo. Taki se morajo vzdržati alkohola in podobnih drugih razvad.

PLAČILO HRANARINE IZ PLAČNEGA FONDA

Predsednik Zveznega sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko je izdal navodilo, po katerem morajo gospodarska podjetja, gospodarska združenja, zadruge in ostale gospodarske ter družbene organizacije izplačevati hranarino iz sredstev plačnega fonda za vse dni, ko je delavec ali uslužbenec nesposoben za delo, če traja nesposobnost do sedem dni. Če traja delovna nesposobnost dlje od sedem dni, bodo te gospodarske in družbene organizacije izplačevale hranarino iz sredstev plačnega fonda samo za prvih sedem dni. Ostali dnevi se obračunajo v breme socialnega zavarovanja. Gospodarska podjetja, gospodarska združenja, zadruge in druge gospodarske organizacije izplačujejo po tem navodilu hranarino od 1. januarja 1952, družbene organizacije pa od 1. aprila 1952.

(Po "Slovenskem poročevalcu")

Vesti iz življenja ameriških Slovencev

Herminie, Pa.—Dne 20. aprila je umrl Tone Beltz, star 71 let, član SNPJ. Zapušča soprogo, več otrok in vnukov ter brata v Musu pri Canonsburgu.

Meadow Lands, Pa.—Društvo 259 SNPJ je izgubilo v kratki bibi dva člana. Dne 25. marca je umrl Anton Tauzel, ki zapušča mater, ženo, troje otrok, sestre in brate.

—Dne 13. aprila je preminil Valentin Demshar, oče tajnice Stelle Murn, ki je bil član od l. 1912 in bil aktiven član in odbornik skozi mnogo let. Zapušča soprogo, četvero otrok in osem vnukov in vnukinj.

Export, Pa.—Dne 3. aprila je umrl Anton Kovačič. Rojen je bil l. 1895. V Ameriko je prišel l. 1913 in bil član SNPJ. Zapušča soprogo, sina in druge sorodnike, v Exportu tudi brata in sestro v Pittsburghu, v stari domovini pa dve sestri.

Tarentum, Pa.—V Russeltonu je umrla Rozalija Zvonarič. Podlegla je pljučnici dne 20. marca. Stara je bila 68 let, doma iz Ribnice pri Celju na Štajerskem. Bila je članica SNPJ. Zapušča žalujočega soproga, pet hčera, štiri sinove, več vnukov in pravnukov.

Slovan, Pa.—Rojenice so se zglasile pri družini John Jamber in pustile krepkega sinčka, pri družini Henry Pirih pa zalo hčerko.

Moon Run, Pa.—V Presbyterian-bolnišnici v Pittsburghu se nahaja tajnica društva 88 SNPJ Jerica Gorjup. Leži v sobi št. 550. Zdravniki so utemeljili, da se mora podvreči operaciji.

West Allis, Wis.—V okrajni bolnišnici (General Hospital) v Wawatusi se nahaja Rose Čandek. Po dolgi in mučni bolezni se je morala podvreči težki operaciji. Odrezali so ji desno nogo nad kolenom.

Sheboygan, Wis.—Nenadoma je umrl Ignac Gerdenc, star 59 let. Doma je bil iz vasi Karteljevo pri Mirni peči na Dolenjskem, od kjer je prišel v Ameriko pred 42 leti, in sicer v Delmont, Pa. Leta 1920 se je preselil v Sheboygan. Bil je samski in je več let vodil gostilno. V stari domovini zapušča dva brata in dve sestri, v Delmontu dva bratranca, v Kanadi pa nečaka. Po prepričanju je bil svobodomislec. Bil je član SNPJ in ABZ, kateri sta mu priredili dostojen pogreb. Pokopan je bil po civilnih obredih na slovenskem pokopališču "Greendale," kjer počivata tudi dva njegova brata.

Milwaukee, Wis.—Dne 27. marca je umrl Frank Brezovar, star 65 let, član SNPJ. Njegova soproga je umrla pred letom dni. Tukaj zapušča pet sinov in tri hčere. Družina se je preselila iz Calumeta, Mich., pred 20 leti.

New York—Dne 8. marca je umrl v bolnici splošno poznani in spoštovani rojak John Krizel. Star je bil 62 let.

Issaquah, Wash.—Dne 4. aprila je umrl Anton Maličnik, ki je živel v Black Diamondu. Pokopan je bil 7. aprila. Tukaj ni imel sorodnikov, v stari domovini pa zapušča tri sestre in dva brata. Doma je bil v Lučah. Bil je član SNPJ.

Gross, Kans.—John Kunstelj, ki je predsedoval društvu 206 SNPJ že 26 let, se zdravi v Mt. Carmel bolnišnici v Pittsburgu, Kans.

Chicago—Umrl je Anton Marinčič, star 68 let, brat poznane Mary Renar. Pokopan je bil na pokopališče Woodlawn.

—Umrla je poznana rojakinja Mary Grill, stara 63 let. Pokopana je bila na pokopališče Resurrection. Pokojnica zapušča moža, dva sinova, eden izmed nju je poznani dr. Grill, dve hčeri in druge sorodnike.

—Umrla je Mary Kurnik, članica SNPJ, poprej živeča v Franklinu, Kans., stara 62 let, rojena v Vrhniki. Zapušča moža, dve poročeni hčeri ter druge sorodnike tukaj in v Jugoslaviji. Pogreb je bil pokopališče Resurrection.

—Zbolel je Raymond Juretich. Zdravi se pod zdravniško oskrbo na domu, 6159 S. Ashland Ave.

—Zblolela je tudi Louise Sechen, hčerka tajnika bolniškega oddelka SNPJ L. Gradiška.

—Theresa Golob je srečno prestala operacijo v Cook County bolnišnici in je na potu okrevanja.

—Dne 4. aprila je tukaj umrla poznana Mary Puzell (Puželj), članica SNPJ. Rojena je bila v Predjami, občina Krenovce pri Postojni 13. marca 1891. V Chicagu zapušča moža Jožefa, sina Josepha ter hčer Alice in vnuke. Bolehala je nekaj let na raku. Pokopana je bila 7. aprila na pokopališču Holy Sepulchre.

La Salle, Ill.—3. aprila je bil pokopan rojak John Sposta, ki je živel v svojih mladih letih v La Sallu in delal v premogovniku, zadnjih 25 let pa je živel v Chicagu. Tukaj zapušča sestro Ano Ravnikar, v Chicagu poleg soproge in hčerk tudi sestro ter brata v Quincyju, Ill. Pogreb se je vršil po civilnih obredih. Bil je član SNPJ. Pokojnik je imel v La Sallu veliko prijateljev. Bil je vesele narave in dobrega značaja. Svoječasno je bil tudi član slovenske godbe v La Sallu. Od slovenske godbe sta živa še samo dva člana in sta bila nosilca krste. Ona dva sta John Rogel in Joseph Jurkas.

Livingston, Ill.—Umrl je Albert Sirota, star 80 let, rojen na Ogrskem. Bil je član SNPJ od l. 1912. Zapušča soprogo in druge sorodnike.

Springfield, Ill.—Bolni ste Rozi Zaverl in Mary Ostrožnik. Bili sta prepeljani v Memorial bolnišnico. Obe sta članici društva št. 47 SNPJ.

—Antonija Church je nanagloma zbolela in je bila prepeljana v bolnišnico St. John.

—V Memorial bolnišnici pa se zdravi Luka Repovž.

Lyons, Ill.—Nenadoma je umrl Charles Baskovich, star 60 let. Tu zapušča dva brata Franka in Joseph in sestro Mary. Pokopan je bil po civilnih obredih.

Chicago—William in Herman Plut, oba korporala, sinova poznane Plutove družine, sta pred kratkim skončala kurz v "prvi pomoči." Oba sta se vrnila nazaj v vojaške edinice, kjer bosta poučevala drugo moštvo v prvi pomoči. Mladeniča sta nečaka poznane Mary Udovič.

San Francisco, Calif.—Nenagloma je umrl Jakob Vertin. Bil je član SNPJ in ABZ. Rojen je bil l. 1875 v Semiču, Slovenija. V Ameriko je prišel l. 1897, in sicer v Tower, Minn. V San Franciscu zapušča soprogo, pet hčerk, sina in tri vnuke, v Washingtonu sestro, v Billingu, Mont., pa brata.

Strabane, Pa.—28. marca je umrl John Udovich ml. Podlegel je poškodbam, ki jih je dobil pri delu v Gallispolisu, O. Rojen je bil v Strabanu. Star je bil 35 let in član SNPJ. Zapušča soprogo, starše, sestro in strica Jakoba Pavčiča.

—Pri družini Bill Nestor iz Musa, Pa., so se zglasile rojenice in pustile sinčka-prvovrojenca.

Girard, O.—Rojenice so se zglasile pri družini Elsie in Henry Racich in pustile zalo hčerko-prvovrojenko, pri družini Elsie in Adam Furin pa so prinesle sinčka-prvovrojenčka.

Wadsworth, O.—V Municipal bolnišnici se nahaja Margaret Pecnik, ki se je morala podvreči težki operaciji, katero je srečno prestala.

Warren, O.—Anton Zug se je vrnil iz Arizone, kjer je bil na obisku pri svoji hčeri in sinu.

Anton S. Pirc:

PO AFRIKI--NOČ

Pozno popoldne je, mrak se bliža. V globoki soteski, pod večstoletnimi orjaki so zaplapolali ognji. Neko tiho šumenje gre čez zemljo kot da je življenje nanovo zadihalo po morečem tropskem dnevu. Nenaravna napetost je popustila, izmučena, utrujena se pripravlja narava k spanju. Borba vsega živega proti preobilju svetlobe, proti uničujoči sili tropskega sonca se bliža koncu in noč bo naravi podarila nove moči, da bo jutri mogla na novo biti kos in se boriti proti onemu, ki daje življenje in ki ga v svoji preveliki radodarnosti tudi uniči.

Dan za dnevom se odigrava nad afriško stepo ena in ista veličastna igra. Iz blagodejnih, poživljajočih rok tropske noči se rodi dan, ki ga življenje pozdravlja z neizmernim veseljem. Toda mladi dan raste, njegova moč se stopnjuje od ure do ure in kmalu naraste do ogromnega velikana, objame vse stvarstvo in zavlada nad njim s svojo neukrotljivo silo. Že je dosegel višek svoje moči, posrkal sokove in izsušil mozeg v kosteh, takrat pa se prelomi njega vsemogočnost in v naravi se budi rahlo upanje, da življenja še ne bo konec. Večer se bliža, živčevje in ožilje oživi in v nočnih urah bo nabralo toliko moči, da bo vsemogočnemu soncu z uspehom ljubovalo dolge, vroče ure prihodnjega dne.

Nad brezkončno stepo se vzpenja firmament, temen, toda poln upanja za vsako živo bitje, ki je pretrpelo žar prejšnjega dne. Zvezde so prižgale svoje lučke, gozdovi širijo svoj balzamičen vonj in reka šumlja skrivnostno, ko da bi hotela v tihem šepetu povedati, kaj vse je videla na poti skozi žarečo stepo in neprehodne džungle, slike stalne spremembe, večnega nastajanja in umiranja . . .

Življenje je borba vseh proti vsem, je tragedija brez konca. V sleherni noči stepa popije potoke krvi, v divjem smrtnem boju se ustavi dih brezštevilnih bitij. Vse to pokriva noč z nežno tenčico. Le tu in tam bolesten, zadnji krik in življenje gre naprej, kakor je teklo pred tisoči in milijoni let.

Velikanske črede pisanih zeber se pode v neukrotljivi življenjski radosti po neizmernih ravninah, deset tisoč antilop se pase v srebrni luči zvezd, resno trga dolgovrata žirafa, spomenik iz pradobe, listje z akacij, dokler se naenkrat v smrtnem strahu črede ne razprše, ko je lev izbral in pobil svojo žrtev.

V tej noči hlastne po antilopinem mladiču, ki je s strahom prišel, da se odžeja, iz globine reke žrelo krokodila. Niti krika ni slišati, samo voda je zašumela, veriga mehurjev prikipi iz dna in vse je končano. Nobenega znamenja ni ostalo na mestu, kjer je krokodil uplenil gazelo. V tej noči se požene piton bliskovito iz kupa skalovja in objame s smrtonosnimi obroči telo gazele.

V tej noči porine samec nosoroga tekmecu svoj rog med rebra, da si pribori samico svoje strasti, divji bivol premaga svojega sovražnika in sabljasta antilopa bojuje uspešen boj s svojim protivnikom.

V tej noči, polni zmot in uničenja, gre celo kralj živali nad osla, ki mu ga je lovec že pred dnevi nastavil v grmovju, in prejme smrt s puško skritega lovca. V tej noči pohodi besen slon samotar nedolžnega zamorca, ki se je s polnim loncem divjega medu vračal iz gozdov, siromašno zamorko pa slučajno pogazi povodni konj, ko je šla po vodo k reki. In v tej noči zadene strupena puščica domačina, tekmeca v ljubezni.

In čez to strašno tragedijo, ki se od davnine ponavlja, je zagrnilo noč svoj pajčolan. Samo zvezda jo z višine hladno in brez usmiljenja gleda na trpečo zemljo, njen vzdih nosi veter dalje in dalje, in kamor koli pride, povsod vzdihovanje in bol.

To je pesem tropske noči, vedno enake, krvave. Toda ta noč osvežuje, daje nove sile, nov polet za borbo prihodnjega dne in —noči.

Okrog ognja sede lovci. Žerjavico so razgrnili in črnci obračajo sočne kose polpečenega mesa na ražnju. Pipo so prižgali in beseda je rodila besedo. Spomni iz doživetij v sončni stepi, temni džungli prihajajo na dan in ko so povečerjali in zalogaj zalili, prične stari Barker:

"Leto za letom mi levi delajo pri mojih čredah škodo. Ampak leva sem doslej še vedno dobil. Navadno po velikem deževju polovim večji del nevarnih roparic v okolici moje pastirske farme. Čez trideset leopardov in pet levov sem doslej ujel v železne pasti. Nekoč se je ujel kapitalen lev samec takoj, ko sem nastavil past in se nisem oddaljil več kot sto korakov. Lev je strahovito rjul in besnel. Nobeden od petih črnih lovcev, ki so bili z menoj, se ni upal vrniti, da pokončano zver. Med tem je padla temna oblačna noč in zdelo se mi je prenevarno, da bi sam šel nad razdraženo zver. Zato sem se odločil, da počakam do drugega jutra. Zgodi se namreč, da se taka zver ujame samo za eno šapo ali celo samo za en krempelj in v tem primeru je še zmeraj v stanu, napraviti kljub težki pasti neverjetne skoke.

"V temni noči se pri bližanju lovca potuhne in ga naskoči, ko se ta najmanj nadeja. Ko se je zjutraj zdanilo, sem šel k pasti in leva ustrelil. Odpeljali smo ga k farmi, da ga odero, jaz pa sem past znova nastavil. Ob desetih se je ujela levinja. Tak primer je sicer redek ker je lev vendar le precej oprezen.

"Prejšnja leta so postali v teh krajih sloni zelo neprijetni. Ker so delali na kulturah ogromno škodo, je oblast dovolila odstrel. Sloni so kmalu uvideli, da postaja zanje nevarno in so se odselili v sosedne gozdne predele.

"Zato pa se farmarji v zadnjih letih zelo pritožujejo nad zebrami, ki imajo že petnajst let lovopust. Te lepe živali so se med tem časom tako razmnožile, da se pojavljajo v čredah do tisoč kosov. Posebno v vročem poletnem času taka črede z lahkoto poruši vsako ograjo in lahko si predstavljate, kakšno škodo naredi na žitu, koruzi ali celo na tobačnih nasadih. V takem primeru jih spoditi, pomeni uničiti cel kvadratni kilometer polja, ker ne najdejo ozkega izhoda in vse pomandrajo. Tako stvar doživljajo farmarji zelo pogosto in če v samoobrambi pobijejo kako zebro, jih oblast kaznuje. Ko bi se zebre vsaj dale ukrotiti. Saj so že delali take poskuse in včasih tudi uspevajo, ampak zebra je po značaju prešibka in ostane vse življenje zahrbtna.

"Nosorogi so se prej držali v odprti stepi, zdaj pa se raje pasejo v gozdovih, kjer je sočne kisle trave dovolj.

"Žirafe so vladni lovci postrelili do zadnje, ko so hoteli ustvariti neko nevtralno cono, da se ne bi širila goveja kuga, ki je zahtevala ogromne žrtve na goveji živini. Dokazali so, da ravno žirafa na svojih velikih pohodih v prvi vrsti razširja govejo kugo. Seveda oboli tudi bivol in vse vrste antilop od te katastrofalne bolezni in včasih je te divjadi kar na kupe ležalo po stepi. V tistem času so se hijene neverjetno razmnožile, ravno tako jastrebi mrharji. In to je bilo dobro, ker so hitro pospravili mrhovino.

"Ognji dogorevajo, jutri je dogovorjen večji pohod tja do ledene reke. Črnci so medtem nanosili cele kupe dračja, s katerim bodo do jutra hranili ogenj. In kmalu drema taborišče razen enega črnca, ki pri ognju sedi in si polglasno poje pesmi svojega plemena."

(Po "Lovcu")

KROM V DOLINI VARDARJA

(Nadaljevanje)

Gradnja kombinata za kromove spojine

V perspektivi naše nadaljnje industrializacije po končani petletki pripada posebno važno mesto kemični industriji. Razvoj te industrije v smeri predelave domačih surovin ob naslonitvi na premog in ceneno električno energijo nam kaže prav gradnja tetovskega kombinata.

Prva dela za zgraditev tega kombinata so se pred nedavnim začela v bližini Tetova v vasi Jagulovce ob novi železniški progi Skoplje- Tetovo. Letos bodo zgradili predvsem stanovanjsko naselje, manjše objekte ter industrijski tir, drugo leto pa bodo postavili in opremili glavne objekte.

Podjetje bo izdelovalo ferokrom, ferosilicij in kromove soli. Predelovalo bo kromovo rudo iz bližnjega bazena rudnika v Raduši. Za proizvodnjo ferosilicija bo uporabljalo kvarcit (kremenjak), ki ga bodo kopali v neposredni bližini tovarne. Ta kvarcit so že preizkusili za proizvodnjo ferosilicija v podjetju Elektrobosna v Jajcu. Proizvodnje naprave bodo zgrajene za letno proizvodnjo 3,200 ton ferokroma in 3,500 ton ferosilicija. Za proizvodnjo ferokroma in ferosilicija v električnih pečeh bo kombinat trošil približno eno četrtino električne energije mavrovskih central. Drugi del kombinata bo namenjen proizvodnji natrijevega bikromata, ki ni samo važna surovina za usnjarsko industrijo, marveč tudi osnova za nadaljnjo proizvodnjo kromovih soli, kromove kisline in kromovih barv.

Del opreme kombinata v približni vrednosti 2.7 milijona dolarjev (810,000,000 dinarjev) bo treba izvoziti iz tujine, predvsem iz Nemčije in Italije, večji del opreme v vrednosti 1,800,000,000 dinarjev pa bodo izdelale domače tovarne. Sami gradbeni stroški pa so preračunani na 1,200,000,000 dinarjev.

Kako hitro bo podjetje zaslužilo devize, potrebne za opremo, oziroma kakšen pomen bo imel kombinat za naše gospodarstvo in naš izvoz, nam pove vrednost proizvodnje bodočega kombinata. Že v prvi etapi razvoja bo vrednost proizvodnje pri polovični kapaciteti dosegla na leto 1,200 milijonov dinarjev. dinarjev. Podjetje pa bo v vsem obsegu zgrajeno v treh letih.

Za uresničenje tega velikega načrta nudijo Makedoniji veliko pomoč strokovnjaki iz Slovenije. Tehnološki postopek za proizvodnjo ferokroma in ferosilicija je izdelal inženir Stanislav Bokšanin iz tovarne dušika v Rušah, ki ima velike izkušnje, zlasti na področju pridobivanja visokokvalitetnega ferokroma z minimalnim odstotkom ogljika in mu je zaupana tudi izdelava projekta za prvi del tovarne. V pripravah za tehnološki postopek proizvodnje bikromata pa je pomagal inženir Prinčič iz kemične tovarne v Ljubljani, ki ima velike izkušnje v tej proizvodnji.

Tetovo, ki bo poleg tekstilnega kombinata s 3,000 delavci dobilo še kombinat za kromove spojine, se bo iz nekdaj zapuščenega in zaostalega mesteca brez industrije v nekaj letih razvilo v veliko industrijsko središče. Ob tako naglem razvoju v pogojih socialističnega planskega gospodarstva se bo Tetovo po številu prebivalcev kmalu približalo Bitolju, drugemu največjemu mestu v Hakedoniji. Nagli razvoj pa se obeta tudi kmetijstvu v tetovski kotlini, ki mu bo mavrovsko zajezitveno jezero dajalo v sušni dobi dovolj potrebne vode za namakanje in za razvoj intenzivne kmetijske proizvodnje.

F. S.

(Po "Slovenskem poročevalcu")

(Konec.)

NOVE UGODNOSTI SOCIALNE ZAVAROVALNINE ZA OTROKE

Člani obrtniških zadrug (proizvajalnih, predelovalnih in storitvenih so od 1. januarja 1952 socialno zavarovani tudi glede dodatka za otroke in se za nje ne uporablja člen 4 Uredbe o dodatkih za otroke, po katerem so lahko prejemali dodatek, če so prostovoljno plačevali predpisani prispevek za vse članstvo.

Zaposleni uživelci pokojnine oziroma invalidnine lahko uveljavijo svojo pravico do otroškega dodatka, ki jim gre kot uživalcem pokojnine oziroma invalidnine, pri podjetju oziroma ustanovi, kjer so zaposleni. V tem primeru morajo predložiti potrdilo Uprave za socialno zavarovanje oziroma Invalidske uprave, da imajo pravico do dodatka in o tem, s katerim dnem jim je bilo izplačilo dodatka ustavljeno, ker je izplačevanje prevzelo podjetje oziroma ustanova.

Dijakom srednjih umetniških šol—gledaliških šol, šol za umetno obrt, glasbenih šol—srednjih rudarskih, srednjih fizkulturnih šol, šol za medicinske sestre, šol za medicinsko-tehnične rentgenske pomočnike, dentističnih šol, fizioterapevtskih šol, medicinskih šol za sanitarne tehnike ter kmetijskih in pomorskih tehnikumov, v katerih traja šolanje več kot 4 leta, pogoj za vpis v tako šolo pa so 4 razredi nižje srednje šole ali starost najmanj 18 let, se stalni dodatek izplačuje, dokler ne dokončajo rednega šolanja, vendar pa najdalje do dopolnjenega 22. leta starosti.

Po posebnem pojasnilu Predsednika Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko vlade FLRJ z dne 21. marca 1952 štev. 4183 gre učencem v gospodarstvu, ki so uživalci družinske pokojnine in imajo pravico do otroškega dodatka, pokojnina tudi po dopolnjenem 17. letu starosti, dokler se učijo, vendar pa največ do dopolnjenega 20. leta starosti. Po tem pojasnilu je treba zadevni predpis 69. člena Zakona o socialnem zavarovanju uporabljati tako, da se tudi učenci v gospodarstvu smatrajo kot otroci na šolanju za čas, v katerem imajo po Uredbi o dodatkih za otroke pravico na ta dodatek. Ker je Uprava za socialno zavarovanje izdala doslej že polno odločb, s katerimi je v takih primerih dodatek zavrnila, morajo upravičenci izplačilo ponovno zahtevati, ker jih Uprava za socialno zavarovanje po službeni dolžnosti ne bo pripoznavala.

Šolsko leto se začne 1. septembra in konča z 31. avgustom. Učenci in študentje veljajo za redne učence in študente tudi med velikimi šolskimi počitnicami.

Učenci, ki so izključeni iz šole zaradi slabega vedenja se ne štejejo za redne učence.

Glede učencev, ki so izključeni iz šole zaradi slabega uspeha, loči navodilo učence med obveznim šolanjem (osnovna šola, osemletna šola, nadaljevalue šole in nižji razredi gimnazije) od ostalih učencev.

Učenec med obveznim šolanjem, ki je ob polletju izključen iz šole zaradi slabega uspeha, se šteje za rednega učenca do konca šolskega leta. Če učenec ne dovrši določene šole do dopolnjenega 15. leta in hodi zato v šolo še naprej, pa je nato ob polletju zaradi slabega uspeha iz šole izključen, se ne šteje za rednega učenca.

Učenci višjih gimnazijskih razredov in učenci srednjih strokovnih in umetniških šol, ki so ob koncu polletja izključeni zaradi slabega uspeha, se ne štejejo za redne učence ter jim zaradi tega dodatek ne pripada več.

Učenci, ki padejo pri mali ali veliki maturi ali pri zaključnem izpitu na srednji strokovni oziroma umetniški šoli za eno leto, se ne štejejo za redne učence in jim dodatek ne pripada. Če pa padejo samo za tri mesece, veljajo za redne učence do konca meseca avgusta oziroma do konca meseca, v katerem delajo popravni izpit iz predmetov, iz katerih so padli. Učenec, ki ponavlja razred, se šteje za rednega učenca.

Študenti visokih šol veljajo za redne študente do diplome, vendar največ še tri mesece po absolutoriju; samo za študente medicinske, stomatološke, veterinarske in tehnične fakultete oziroma tehnične visoke šole je ta rok podaljšan na sedem mesecev po absolutoriju.

Za otroke v zavodih z brezplačno oskrbo ne gredo otroški dodatki.

Za otroka, ki neha hoditi v šolo zaradi bolehanja, se stalni dodatek izplačuje tudi med bolehanjem, vendar pa največ dotlej, ko otrok dopolni predpisano starost (20 oziroma 25 let). Otroku, ki zaradi bolehanja ni dokončal šole v rednem roku, se izplačuje dodatek tudi po dopolnjenem 20 oziroma 25 letu starosti še toliko časa, kolikor je zamudil zaradi bolehanja, vendar največ do dopolnjenega 21 oziroma 26 leta. Bolehanje mora biti potrjeno od pristojnega državnega zdravstvenega organa. Ob bolehanju po dopolnjeni starosti se dodatek pripozna samo ob pogojih, ki so predpisani za primer, da postane otrok trajno pridobitno nezmožen, kar ugotavlja Stalna zdravniška komisija.

Stari starši imajo pravico do dodatka za vnuka, če vnuk nima več staršev, ali če so ti popolnoma in trajno pridobitno nesposobni, vnuk oziroma njegovi starši pa nimajo premoženja ali dohodkov. Dodatek jim gre tudi, če je le eden od staršev pridobitno nesposoben, zakon pa je razvezan in drugi od staršev ne plačuje vzdrževalnine ali je ta manjša od din 3000 na mesec. Starim staršem gre pravica do dodatka za vnuka tudi, če se vnukovi starši šolajo. Pravnuki so izenačeni z vnuki.

Očim oziroma mačeha imata pravico do doatka za pastorka, ki ga preživljata, če drugi roditelj ne plačuje zanj vzdrževalnine ali znaša vzdrževalnina manj od 3000 din na mesc. Doslej je praksa priznavala dodatek samo, če bi bil drugi roditelj upravičen do dodatka.

Pastorkovo posestvo oziroma dohodki vplivajo na očimovo oziroma mačehino pravico do dodatka za pastorka, ne vplivajo pa na njuno pravico do dodatka za druge otroke. To velja tudi za otroka brez staršev, ki ga kdo vzame v oskrbo.

Če je pastorek ali tuji otrok, ki je vzet v oskrbo, uživalec družinske pokojnine, mu gre dodatek brez ozira na premoženjsko stanje očima oziroma mačehe ali drugih članov družine, v kateri živi. Posestvo oziroma dohodek osebe, kateri je bil po določbi skrbstvenega organa zaupan v vzgojo in vzrejo otrok, ki je uživalec pokojnine ali invalidnine, ne vpliva na otrokovo pravico do dodatka. Praksa je doslej postopala drugače in je jemala v ozir tudi premoženje oziroma dohodke očima (mačehe) ali drugih članov družine oziroma skrbnika.

Če upravičenec do otroških dodatkov da ali pa vzame v zakup zemljo, izključuje dohodek nad 3,000 din na družinskega člana pravico do dodatka. To je bistvena sprememba napram dosedanjemu navodilu, po katerem se je zakupodajalcu vračunal dohodek na kmečko posestvo po cenzusu 3000 dinarjev na leto, zakupojemalcu pa po cenzusu za dohodek 2000 din na mesec na družinskega člana. Od 1. aprila dalje se torej upravičencu, ki je dal zemljo v zakup, jemlje zakupnina, upravičencu, ki je vzel zemljo v zakup pa dohodnina, obema po cenzusu 3000 din na leto na družinskega člana.

Dohodki od vrta v mestih, otroških posestev, ki jih obdelujejo učitelji, kakor tudi od zemlje, ki se da upravičencu do otroških dodatkov brezplačno v obdelavo, se pri določanju višine dohodka ne upoštevajo, če površina take zemlje ne presega 1 ha in jo obdelujejo družinski člani sami in samo za lastno potrebo.

Osebe, ki imajo po posebnih predpisih pravico delati skrajšani delovni čas (doječe matere, matere z otroki izpod 3 let, vojaški in delovni invalidi) imajo pravico do dodatka tudi, če delajo skrajšani delovni čas, če skrajšani delovni čas odgovarja odstotku zmanjšane sposobnosti za delo oziroma, če traja skrajšani delovni čas toliko, kolikor ga odrejajo predpisi.

Novo navodilo priznava nadaljevanje staža ženi po možu in sicer ženi, ki stopi v delovno razmerje v teku 2 mesecev po odhodu moža na odslužitev kadrskega roka. Njej se šteje v delovno dobo za pridobitev pravice do otroškega dodatka tudi moževa zaposlitev pred njenim zadnjim vstopom delovno razmerje. To načelo velja tudi v primeru, če je postal zakonec trajno nezmožen za delo, preden je pridobil pravico do pokojnine, ali če je umrl, preden je dopolnil delovno dobo za družinsko pokojnino.

B. M.

(Po "Delavski enotnosti")

BUCHER CONSTRUCTION CO.

Splošna hišna popravila
CEMENTNA — DELA —
POPRAVLJANJE STREH —
SIDING — ŽLEBOVI —
TESARSKA in MIZARSKA DELA.
Za brezplačne proračune pokličite
HE 1-1539 HE 1-8-7046
ob večerih EN 1-8308
Vse delo je jamčeno—Cene so zmerne

URGENT!

Will a Certain Blood Donor Please Get in Touch With Sgt. #12 754 680

They don't tell us whose blood it is—and you don't know who got it. So you don't know me and I don't know you.

But I've had lots of time to think here at the hospital (it's almost a year since I got mine in Korea) and I keep wondering who you are and where you live and what you do and all that. Sometimes I have you figured for a wheat farmer in South Dakota, like my Uncle Herman. Or sometimes you're a big-league outfielder—the position I dreamed of playing. But mostly, I guess, you're just someone I'd like to meet and chew the fat with.

Once I kicked this thing around with a guy in the ward here and he said, yeah but suppose this certain person turns out to be a beautiful blonde, then what?

But all kidding aside, it's a funny feeling to owe your life to someone you don't know. In some ways though it makes it easier to say thanks, because it's not just me thanking you. It's every wounded guy thanking every American who gave blood.

The toughest part of being out in Korea isn't the fighting. It's the feeling you're a million miles from nowhere. So a thing like giving blood means a lot, because it gives the guys a feeling you're in there pitching with them.

I know one thing. When *I* get out of here *I'm* going to give some blood myself.

What happened to that pint of Blood You were going to Give?

CALL YOUR RED CROSS TODAY

CONTRIBUTED AS A PUBLIC SERVICE TO THE ARMED FORCES BLOOD DONOR PROGRAM BY
ENAKOPRAVNOST

• V vsaki slovenski družini, ki se zanima za napredek in razvoj Slovencev, bi morala dohajati

Enakopravnost

Zanimivo in podučno čtivo

priljubljene povesti

EUCLID POULTRY

549 EAST 185th ST., KE 1-8187 Jerry Petkovšek, lastnik

Vsakovrstna perutnina in sveža, prvovrstna jajca. Sprejemamo naročila za perutnino za svatbe, bankete in veselice, itd. NEKAJ POSEBNEGA: Prodajamo kokoši tudi zrezano na kose ter si lahko nabavite samo one kose, ki vam najbolj ugajajo.

BUKOVNIK STUDIO

JOHN BUKOVNIK, slikar
762 EAST 185th STREET, IV 1-1797
Odprto vsaki dan od 9. do 8. ure
v nedeljo od 10. do 3. ure

ČESTITKE VSEM MATERAM
na MATERINSKI DAN
V NEDELJO, 11. MAJA
OLGA'S SWEET SHOPPE
4104 ST. CLAIR AVENUE — EN 1-9204
Sladoled — slaščice — cigarete in šolske potrebščine
Za Materinski dan bomo imeli krasne zavojčke finih čokoladnih bonbonov in drugih posebnosti, s katerimi boste lahko razveselili mater.

Šopek cvetja za mater
na MATERINSKI DAN
v NEDELJO, 11. MAJA

BO GOTOVO RAZVESELIL.
V naši cvetličarni si boste lahko izbrali vsakovrstne cvetlice, sveže narezanih za šopke ali v loncih, ter corsages.
Se priporočamo.

JAMES SLAPNIK
SLOVENSKA CVETLIČARNA
6620 St. Clair Ave. HE 1-8824

Look out for Jimmy

Jimmy is your youngster and mine. Sometimes he forgets to look both ways . . . to cross at corners . . . to watch for cars. Keep an eye open for him near schools and playgrounds. Drive slow enough to stop in time—just in case *he* forgets.

Be Careful—the child you save may be your own!

Sponsored in the interest of child safety by
ENAKOPRAVNOST

Ne pozabite **MATERE**
na Materinski dan!

Podarite ji lepe hišne copate ali pa takozvani "GIFT CERTIFICATE," s katerim si bo sama lahko izbrala darilo v naši trgovini. Damo Eagle znamke z vsakim nakupom.

STAN MAJER SHOE STORE
6107 ST. CLAIR AVE.
UT 1-5027

$10.500

Hiša za eno družino, 6 sob. Fornez na plin, avtomatični tank, aluminijasta zimska vrata in okna ter mreže; preproge, beneški zastori, moderna kuhinja. Za podrobnosti pokličite lastnika
IV 1-0022

Zavarovalnina
proti ognju in nevihti in avtomobilskimi nezgodami
ZA ZANESLJIVO POSTREŽBO SE PRIPOROČA
DANIEL STAKICH
AGENTURA
KE 1-1934
15813 WATERLOO RD.

ALI KAŠLJATE?

Pri nas imamo izborno zdravilo, da vam ustavi kašelj in prehlad.
Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
MANDEL DRUG CO.
15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034

SLOVENKA

vdova ali samska, ki želi dober dom se išče, da bi oskrbovala hišo za eno družino; 9 sob. Katero zanima, naj pokliče
EN 1-1182

EXPERIENCED WAITRESS WANTED
Days. — Inquire
SORN'S RESTAURANT
6036 St. Clair Ave.

SOBE V NAJEM

V NAJEM

se odda lepo stanovanje v hiši za eno družino. Prednost ima mirna družina odraslih oseb, srednje starosti. Lastnik je samski ter želi imeti eno sobo, katero bi najemniki oskrbovali. Je stalno zaposlen in želi poštene stanovalce. Za podrobnosti pokličite po 4. uri popoldne.
IV 1-5952

HIŠE NAPRODAJ

Hiša naprodaj za 2 družini
Kogar zanima naj se zglasi na
1171 Addison Rd.
ali pa naj pokliče
EX 1-0062

NAPRODAJ JE HIŠA
ZA DVE DRUŽINI; 5 SOB SPODAJ IN 4 SOBE ZGORAJ.
Vpraša se pri lastniku na
1063 E. 76 St.

HIŠA ZA 2 DRUŽINI
PO 5 IN 5 SOB.
Na E. 170 St. od Grovewood Ave.
2 garaži.
Za podrobnosti pokličite
BROKER
IV 1-0050

JOHAN BOJER:

IZSELJENCI

ROMAN

(Iz Norveščine prevedel Božo Vodušek)

(Nadaljevanje)

Kaj naj bi bil brat odgovoril drugega, kakor da je nalahno zmajal z glavo. To so bile tako velike reči, da se niti zahvaliti ni upal. Kal, ta Kal.

Ali ostal je.

In vse je bilo dobro, dokler ni na pokrajino legla jesen z viharjem in sivo meglo. Tedaj je Siver pričel hoditi okrog in tožiti o protinu in da ne more spati. Imel je take bolečine v križu in tako trganje v vseh udih, nihče si ni mogel predstavljati, kako hudo je to bilo.

Ko pa je padel prvi sneg, je nekega dne prišel k bratu in mu potožil. Čutil se je nesrečnega. Prosil ga je pomoči, da bi se vrnil domov v Skaret.

Da, da. Dobil je še enkrat debel sveženj bankovcev in Kal ga je odpeljal na postajo. A to pot se nista šalila. To je tako nekaj čudnega, videti svojega edinega brata poslednjikrat.

"Pozdravi domovino! In pozdravi Skaret!" In vlak je odpeljal brata in Kal je stal spet sam na ravnini.

To zimo pa so pričeli posli na farmi govoriti o tem, da straši, V skednju je neprestano nekaj šepetalo in dogodilo se je celo, da so v temnih kotih videli, kako se je nekaj živega premikalo.

Isto se je dogajalo v vseh drugih gospodarskih poslopjih, povsod, kjer je bila tema. Nekaj se je plazilo okrog z neslišnimi koraki. Karen je slišala o tem, ali ni hotela nikomur priznati, kdo je to bil. Saj je vendar morala hoditi tamkaj okrog in gledati, ali se je morebiti domači duh preselil v nova poslopja. In kmalu jo je mlada žena presenetila tudi v novi stanovanjski hiši, spodaj v kleti ali pa zgoraj v kašči, povsod, kjer so bili kaki temni koti. Tamkaj je stala stara in ni bila prav nič vesela, če so jo zalotili. Saj je vendar morala pogledati, ali je srebrna žlica, ki jo je čisto na skrivaj zakopala pod temelj, privabila prave male duhove.

Prihodnjega leta sredi jeseni pa se je Kal pripeljal nekega dne pred hišo in videl stopiti iz nje svojo ženo v nedeljski obleki, kakor si je bil želel. Ni je bilo lahko pregovoriti, da bi šla z njim. Prav zdaj je imela hišna gospodinja na veliki farmi opraviti tisoč stvari. "Kako dolgo bova ostala z doma?"—"Ah, ne tako zelo dolgo."

"Ti si in ostaneš tak, kakršen si bil," je zamrmrala in sedla na voz.

Da, da, zdaj sta se peljala. Kal se je še zmeraj delal skrivnostnega. Zadaj na voz je postavil košaro, ki mu jo je bila napolnila sinoči Siri, odvetnikova žena.

Konja sta stresala glavo in tekla v lahnem diru, najprej skozi mesto, kjer sta bili zdaj dve cerkvi, potem mimo farm, dalje, vse dalje. Karen je bila čim dalje bolj nestrpna. Kam za božjo voljo se neki peljeta? Ali si je nemara domišljala, da je imela čas za kaj takega?

Kala je imenitno zabavala žena, ki je sedela zraven njega in se jezila. Štirideset let skoraj že ni imela niti enega prostega dne. Prva zjutraj na nogah in zadnja zvečer v postelji, delati delati, tudi opoldne, ko so se možje odpočili—to je bilo njeno življenje v vseh teh letih. Nikamor ni potovala, niti do Northvillea, odkar so prišli v prerijo, niti ene obleke si ni kupila, dokler ji niso s silo potegnili čez glavo črne svilene obleke, ko so se otroci ženili. Ali danes si je Kal namenil, da ji bo že pokazal. Prav gotovo ni bilo prezgodaj.

Prišla sta v pokrajino, kjer še nista bila nikoli. Farme so bile vse slabše, samo kupi sena in sive lesene hiše in majhne njive okrog njih. Novi naseljenci, ki si še niso opomogli. Da, da, onadva sta to poznala. Nazadnje so bile samo še ilovnate koče, in ko jih je Karen videla, je vzdihnila. Ni še pozabila, kako težke so bile prerijske zime v takih kočah. In nazadnje je bila samo še divjina, ki je valovila sem in tja v vročem poletnem dnevu, rjava, zelena in prav tam daleč vijoličasta, dokler se vse skupaj ni spojilo kakor morje z nebom, ki je drhtelo v sr'ncu.

Končno je Kal zavil s poti. Ona ga je pogledala, kaj naj je to pomenilo? Jeza ji je že prekipevala, kaj za božjo voljo je to pomenilo? Ali je imela čas za kaj takega? Da, prav zares, izpregel je konje in jih izpustil. Ali je popolnoma znorel?

Zdaj je prinesel košaro. "Tako, zdaj sediva lepo v senco voza in si malo odpočijva!" je rekel. "Le sedi, potem dobiš nekaj dobrega."

Ona se je branila, se jezila in mrmrala. Ne, ni hotela, zahtevala je, da se takoj odpeljeta domov, toliko dela jo je doma čakalo. Ampak kaj za božjo voljo, kaj je bilo spet to? Iz košare je privlekel bel prt—da ni bil njen, je videla takoj—in ga malo neokretno razgrnil po tleh. Da, da, saj končno česa takega ni bil preveč vajen. In potem je prišla na dan steklenica, kozarci, krožniki, noži in srebrna posoda s pokrovom. Posodo je poznala, bila je Sirina. Ne, ampak . . . !

"Kaj ne misliš k mizi, žena?"

Vzdihnila je. Ali nazadnje se je le morala vdati. Bila je prava gostija na travi, natočil je iz steklenice. "Na tvoje zdravje, Karen!"

Sicer ji ni bilo nič za rdeče vino, ampak če sta že morala počenjati neumnosti! Ali se ne bi spet kmalu peljala domov?" je predlagala in je ves čas sedela kakor na trnju.

Tedaj pa Kal dvigne kozarec —tako kakor je bil videl to pri gospodi—in pravi: "Ti si zdaj prosta, žena. In tudi jaz sem prost,—danes in vse dni odslej. Zakaj davi je Anders prevzel farmo. Zdaj se lahko oba odpočijeva."

To je Karen znova razburilo, ni ji bilo nič kaj po godu, čeprav ji ni prišlo popolnoma nepričakovano. Ali končno jo je le pomiril. Da, da, da da, ampak zakaj naj bi tukaj sedela?

"Na tvoje zdravje, Karen! In zahvaliti se ti moram!"

"Zakaj bi se mi moral zahvaljevati?"

"Ne, ne. Ampak poročena sva šest in trideset let. In marsikaj sva pretrpela v domovini in tukaj."

Tedaj je Karen vzdihnila in pogledala predse. To je bilo le preveč res. Le ko bi človek premišljeval o teh stvareh.

"Ah, ne govori tako. Ko pa je še toliko stvari, ki bi jih morala storiti."

"Neumnost. Kmalu se bova oba preselila na pokopališče."

In to je bilo spet res, tako da je Karen morala še dalje strmeti predse.

Ko sta se tako pogovarjala, sta bila v resnici čim dalje bolj mirna. Najprej so bili tu otroci Oluf je bil pisal in prosil, da bi rad dobil v dediščino uro ali pa kladivo iz Skareta. In Siri je hotela imeti izseljenski zaboj. Ali Kal se je praskal po bradi in rekel, da si je treba vse to še malo premisliti.

Nazadnje je razgrnil konjsko odejo in legla sta k majhnemu opoldanskemu spancu. Tudi Karen se je končno umirila. Zleknila se je in mežikaje strmela v neskončno globoko in širno prerijsko nebo—dokler se jima veke niso zaprle.

Spita in jutri jima ob jutranjem svitu ne bo treba vstati. Ko se bosta zbudila, jima ne bo treba drugega kakor počivati.

X

Leta so pretekla in večji del starih naseljencev je počival na pokopališču.

Neka žena z belimi lasmi in zlatimi naočniki je vodila svoj avto proti veliki farmi Kvidalu. Bil je pomladen dan in nebo je bilo sinje in visoko. Krog in krog belega, vili podobnega glavnega poslopja so bile zelene trate s cementiranimi stezami. Ali ni se ustavila tamkaj, zavila je na dvorišče s celo množico rdečih gospodarskih poslopji v ozadju —zdaj so imele večje farme svoj lastni žitni elevator, ki je visoko štrlel v nebo—in zapeljala k majhni pritlični beli hišici, ki je stala v bližnji gaja. Tam se je ustavila, stopila z avta in odšla noter.

Notri je stal mož z modrimi naočniki in v temni delovni obleki in je mizaril. Bela brada mu je bila štirikotno pristrižena, beli lasje so bili gosti in so mu štrleli v šopu iznad čela. Okrenil je glavo, ker so se vrata odpirala.

"Dober dan, Morten."

"Dober dan. Menda si to ti, Elza."

"Kako je s teboj, dragi prijatelj?"

"No da, enako dan za dnem."

Opazovala je tega brezbrambnega moža, ki je stal tam in si preganjal dolg čas z izdelovanjem majhnih predmetov. Nekaj čudnega je z usodo. Njega, ki je bil našel tukaj v Ameriki tako polje delavnosti—ki je izvršil toliko različnih stvari, bolj in bolj bogatel, se vzpenjal od enega zaupnega mesta do drugega, je zadela nesreča prav v trenotku, ko je stal tik pred svojim končnim ciljem, da bi bil postal član kongresa. Eksplozija karbidne svetilke, ki jo je držal v roki, je bila dovolj—oslepel je. Bilo je dokončano. Že kakih deset let je postajal tako okrog in po malem mizaril in bil vdovec. Knjige v pisavi za slepce niso zadostovale. Najhuje je bilo, da ni mogel brati časnikov. Ali odkar je odrastel mali Morten, njegov vnuk, je bilo nekoliko bolje. Bral mu je naglas iz ameriških in norveških časkov, kolikor je utegnil izven šole.

"Ali prihajaš iz bolnišnice?" jo je vprašal.

"Da, imeli smo neko sejo. Povem ti, zadnja razširitev poslopja je izpremenila bolnišnico naravnost v zgleden zavod. Škoda—ah, škoda, da ni Bergitta doživela, da bi jo videla dogotovljeno."

"Hm." Obrnil se je z glavo proti njej, kakor da bi videl s steklenimi očmi skozi naočnike. "Težko je nam Norvežanom živeti v ravnini. Bergitta tega ni zmogla, ne."

"Naslednjemu rodu, Morten, je laže kakor nam."

"Kar se tiče denarja, da. In z vsemi stroji in avtomobili, Bog pomagaj, kako ne! Ampak ali bi menjala z njimi? Saj jim manjka tega, kar je najvažnejše."

"In kaj je to, Morten?"

"Pogled v daljavo, Elza. Ali pa domotožje, če hočeš. Amerikanci so, ki znajo nekoliko norveško. To je vse."

"Ali se ti še toži po domu, Morten?"

"He, he. Če vprašaš me. Ali misliš, da je bil v vseh teh letih en sam dan, ko ne bi bil mislil: Zdaj pa se kmalu vrnem domov in odkupim Kvidal."

"Ti, ki si bil tako dober Amerikanec?"

"Da, vidiš, mi, ki smo prišli od doma semkaj, imamo dve duši. In dve domovini. Kajpada sem danes dober Amerikanec. Ko sta odšla oba moja sinova v vojno, sem dejal: Prav je. To je za Ameriko. Ampak kaj vse bi bil moral napraviti v Norveški!"

"Prav tako je bilo z Olom."

Morten se ni nasmehnil. Odkar je bila ta žena vdova, je hodila okrog in negovala spomin na svojega moža. Nihče ni smel reči, da je imel kako napako. Vselej, kadar je slišala kaj, kar ji je ugajalo, je odgovorila: Da, tako je bilo tudi z Olom.

Morten je rekel: "Škoda, da ni več doživel, kako je bila Amerika, 'osušena'."

Vzdihnila je.

"Da, ko se je tako boril za to stvar."

"In kako je z norveškim vseučiliščem tukaj v Nidarosu?"

"Zbiramo denar. In lahko povem, da gre mnogo bolje, kakor smo pričakovali. To je vse, kar morem reči."

Potem je vstala, iztegnila roko in prijela njegovo: "Zbogom, dragi prijatelj. In kaj se ti dobro godi."

"Hvala lepa za obisk. In ne pozabi me."

Potem je slišal, kako je odhajala.

(Dalje prihodnjič)

AMERIŠKA IN EVROPSKA OZNAČBA MER

Pri čevljih je razlika v označbi 32½ do 33 točk, ki jih je treba odšteti od evropske mere, bodisi pri moških ali pri ženskih čevljih.

Na primer: če vam pišejo, da želijo čevlje št. 39, to je ameriška mera 6 in pol, št. 40 je 7. št. 41 je 8, št. 42 je 9, št. 43 je 10, št. 44 je 11.

Ženski čevlji so navadno manjši nego gornje mere. Tako bi na primer: št. 38 bila št. 6, 37 št. 5, 36 št. 4.

Ženske obleke: št 40 je ameriško 32; 42 je 34; 44 je 36: 46 je 38; 48 je 40 itd., vedno za 8 točk manjše od evropske mere.

*

Moške srajce: št. 35 je ameriško 13 in pol; 36 je 14: 37 je 14 in pol; 38 je 15; 39 je 15 in pol; 40 je 15¾; 41 je 16; 42 je 16 in pol in 43 je 17.

*

Enako je pri deklicah drugačna evropska mera. Št. 38 je ameriško 12; 40 je 14; 42 je 16; 44 je 18 in 46 je 20.

*

Približna metrična dolžina po ameriški meri:

1 centimeter —0.3937 inča.
1 meter — 3.2088 čevlja ali 1.0936 jarda.
1 kilometer — 0.6214 "statute" milje oziroma dolžina milje, sprejeta potom zakonodaje.
1 kilometer na vodni površini je 0.5369 "nautical" milje.

*

Pri moških oblekah pa se začenja v Evropi z št. 42, kar je v Ameriki 33; 44 je 34; 46 je 36; 48 je 38; 50 je 39; 52 je 41; 54 je 43 in 56 je 44. (Se vrti med 10 in 11 točk razlike.)

"Society načrt" vam pomaga hraniti!

Pridite. Poučite se o 3-vrstnem načrtu, ki vam bo pomagal graditi hranilno vlogo, ali pa pišite za

PROSTO KNJIŽICO

s podatki te osebne posluge.

Prosto parkanje ko ste v bančnem uradu, zadaj poslopja, 127 Public Square

Članica Federal Deposit Insurance Corporation

Chicago, Ill.

BUSINESS OPPORTUNITY

LAUNDERETTE — 25 Bendix machines, 2 dryers. Ext. and 2 mang. Living quarters. West side. Reasonable and Terms.
HOllycourt 5-4455

Good chance to buy DRY GOODS STORE—Well established business. Automatic hot water heat. Best offer. Modern fixtures plus merchandise. Nice 4 room apartment included.
HUmboldt 9-4498

Grocery & Meat
Including 6 room modern home. All one lot in residential section. Shows about $7000 to $8000 net. Sell lock - stock and barrel. Business and house $25,000.
OSCAR STOTHER
EUREKA, ILLINOIS
Phone: 45 X

EDUCATION MOLDS OUR FUTURE

BETTER SCHOOLS BUILD A STRONGER AMERICA

CHICAGO, ILL. FOR BEST RESULTS IN ADVERTISING CALL DEarborn 2-3179

WANTED TO RENT

RESPONSIBLE COUPLE, 3 month old baby, need 3-4 room unfurnished apartment. Any good location N. or N.W. Moderate rental.
BRunswick 8-1774

VETERAN and wife (both employed) need unfurnished bedroom apartment. North or Northwest. No children. No pets. Moderate rental. Call after 7 p. m. weekdays — Saturdays and Sundays.
SUnnyside 4-0951

PLEASE HELP! — Responsible employed Vet, wife, child, desperately need 4-5 room unfurnished apartment. South. Moderate rental.
HUdson 3-5291

RESPONSIBLE Young Couple, 2 quiet children, need 5-6 room unfurnished apartment. Prefer Belmont Central or Portage Park. Moderate rental. Call evenings.
MUlberry 5-3356

Zastopniki "Enakopravnosti"

Za st. clairsko okrožje:
JOHN RENKO
1016 East 76th Street
UT 1-6888

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje:
JOHN STEBLAJ
26851 Oriole Avenue
REdwood 1-4457

Za newburško okrožje:
FRANK RENKO
11101 Revere Avenue
Dlamond 1-8029

MI DAJEMO IN IZMENJAVAMO EAGLE ZNAMKE

THE MAY CO'S BASEMENT

Stil A

Stil B

Hladni in privlačni
BELI ČIPKASTI
KLOBUČKI

(A) "THE SHELL"—čisto bel, ki bo lepo pristojal vsakemu oblačilu v spomladanski opravi. Pajčolan, kateri se zdaja zaveže.

(B) "THE HELMET"—Majhen klobuček po majhni ceni . . . prijednó okrašen . . . tako hladan in lahak za nošo.

1.94

Poštna in telefonska naročila sprejeta—
Pokličite CHerry 1-3000

The May Co. Basement oddelek s klobuki

Deški plavi denim
Double-Knee
DUNGAREES

Težki dungarees, 8 unč kakovosti in dvojno šivani na kolenih . . . idealni za dečke, "ki obnosijo obleko." Spredaj ima zipper . . . močno obšiti kraji, ki se najbolj obrabijo. Dva zadnja žepa . . . 2 stranska žepa. Mere 6 do 16.

2.39

*Povprečno skrčenje 1%

Deški
Sanforized*
2:20 teže
Boxer
Dungarees

1.69

Deški Sanforized* 2:20 teže boxer dungarees . . . polno vrezani. Mere 4 do 10. Kupite sedaj za poletno rabo.

Deški Sanforized* Boxer Top
COVERT CAMP SHORTS

Deški Sanforized* boxer top camp kratke hlače. Gumbi spredaj. Tan. plave, zelene barve. Mere 4 do 10.

79c

Poštna in telefonska naročila sprejeta za nakupe od 2.01 naprej (davek vklju.)—Pokličite CHerry 1-3000

The May Co. Basement oddelek z deško opravo